

OUTER-ART. AVATARURILE UNUI COMENTARIU CRITIC

Se spune că un reprezentant al °colii Ukiyo-e obi°nuia să se semneze Hokusai – cel nebun după desen. Sunt nevoit să folosesc sintagma se spune că deoarece merg pe mîna celor ce popularizează semnalele îndepărtate ale lumii artelor plastice. Mircea Eliade ne-a inoculat obsesia că fără acces direct la sursa citată ne asumăm riscuri penibile. A°a este. Iar tu, cititorule, trebuie să mă crezi pe cuvînt ori să te îndoie°ti, după cum ți-e nevoia. N-am avut niciodată privilegiul să ating cu privirea o gravură sau o pictură de-a lui Katsushica Hokusai, de°i personalitatea sa mă interesa în cel mai fin amănunt, măcar pentru a percepe cît mai fidel acele resorturi ascunse care unesc °coala japoneză de impresioni°ti, apoi pe impresioni°ti de arta modernă °i celelalte... Nu pot rămîne în sînul frazelor dubitative cînd vreau să pătrund anumite semnificații. Fără de voie, sunt robul uneltelor me°terite deja în timpuri pe care privirea nu mai poate să le străpungă. Farmecul discret al culturii stă, poate, chiar în acest °ir de voaluri pe care °i le-a°terne singură pe obraz cu trecerea timpului. Obiectele sale dispar în timp, î°i pierd carnea °i oasele, din locul concretului imediat, trivial, ți°ne°te o jerbă de mitologii pe care le alimentăm cu fervoare. De unde această insabiabilitate? Demitizăm, deflorăm, degajăm, telurizăm, disecăm, popularizăm, profanizăm, demascăm, deconspirăm, comentăm, traducem, trädăm – cîte cuvinte pentru un spațiu atît de strîmt, mereu acela°i... După ce golim cämara, mäturăm rafturile, aruncăm toate borcanele goale, aliniem frumos restul pe raft, îi punem fiecărui obiect un nume nou, lipim etichetele °i... o luăm de la capăt. Am făcut această lungă în°iruire în loc de introducere pentru ceea ce urmează: o prezentare a albumului lui Florentin Smarandache, Outer-Art - Ed. Abaddaba, 2000: experimentation in paintings, drawings, drafts, computer design, collages, photos – 100 coloured, 15 black/white pictures. Autorul lor, ce-°i spune simplu The (non)artist, a generat în ultima decadă o serie de manifeste culturale pe seama cărora nu vreau să mă (mai) exprim. A° fi restrîns toată această poliloghie la o semnătură: F. S. – cel nebun după experiment.

¿Por qué?¿Por qué no! – ar spune însu°i F.S. În fapt, după ce veacul va scoate väturile de la naftalină °i le va a°eza frumos peste obrajii fle°cäiți ai contemporaneității, s-ar putea ca pologhiia să lase locul mitologhiei, monomania artistului să devină stereomanie prin pungile de sub ochi ale activi°tilor culturali, °i din aburii ciorbei atunci sleite să mai rămînă doar aceste cuvinte, bune de cusut pe °tergare la vreun parastas academic: F.S. – cel nebun după experiment. Cei ce vor oficia vecinica sa pomenire vor hîțina calorimetre defecte în loc de cädelnipe, primadonele epocii vor scoate zbierete calofile, indispensabile, corifeii administrațiilor (non)culturale î°i vor demonstra abilitățile °i virilitatea pîntind cu salivă în dreptul accidentelor lui biografice, alții vor sări să îi ia apărarea °i vor înființa o ligă pentru propă°irea non-artei °i paradoxismului, impunînd prin greve spontane °i blocări de autostrăzi introducerea speciei în manualele alternative de calligrafie, cîțiva studența°i la arte/filosofie/litere/cifre vor proba noul gadget în vreo teză sinuciga°ă –motiv pentru care vor fi exmatriculați iar apoi vor primi burse °i premii de la organizații occidentale, un industria° isteț va turna cîțiva kilometri de peliculă pe la Hollywood, cu multe scene de sex/violență °i efecte speciale (paradoxiste), de unde poporul american va devora tot felul de picanterii despre Florentin °i frumoasa lui, Ely, pe care a fost nevoit să o lase acasă, înecată-n batiște-oltene°ti, în timp ce el fugea peste graniță urmărit de-o armată de securi°ti –scene pentru care se vor consuma cîteva tone de muniție iar bugetul va fi depă°it de situație (producătorul va face infarct °i 3 figuranți vor muri în timpul filmărilor –alți 7 sau 8 vor fi răniți intenționat pentru-a menține isteria presei), sigur că totul se va sfîr°i cu bine, Ely îl va regăsi pe El undeva prin America, poporul american va ie°i clefăind de la cinematograful, mîndru că a contribuit iar la salvarea civilizației planetare, motiv pentru Academia Română va lua atitudine, va pune în mi°care o armată de funcționari belico°i (dar, inevitabil, peltici) pentru a-i recupera osemintele, vor fi înălțate 20 de monumente (paradoxiste), la Bălce°ti se vor desfășura anual seminarii internaționale °i alte festivități costisitoare pentru celebrarea planetară a smarandachismelor de orice natură, copiilor li se vor organiza concursuri de desene pe-asfalt cu nasucul iar mamicile lor vor fi îngrijorate doar ca nările plozilor nu vor sîngera suficient de puternic pentru a-i califica în semifinale... Doamne, cum te pot fura frazele... Au trecut cîteva zeci de rînduri °i nu v-am spus nimic despre Outer-Art. Poate doar în acele ultime fraze, unde-aminteam de o scenă reală, în care Florentin Smarandache pictează cu nasul: asta-i buba sa naturală, îi curge sînge pe nas °i, printr-o mi°care bruscă, de spadasin (non)artist, a deturnat accidentul acesta spre experiment artistic; alte accidente, mai mult sau mai puțin premeditate, mai mult sau mai puțin gestualiste, minimaliste, antimaniheiste sau procedurale s-au pus sub aceea°i pavăză experimentalistă, s-au lăsat ambalate-n fișici teoretice, teancurile s-au strîns în

grămezi specifice, au fost legate, împachetate, despachetate, strânse fedele^o și expediate la o editură. Despre conținut e mai greu de vorbit. Conținutului i se opune din răspuțeri anecdoticul: F.S. cel nebun după experiment. Nu știu dacă lui Florentin Smarandache îi este hărăzit să urmeze traiectul postum descris din scenariile de mai sus. Nu știu de ce mi-a venit să vorbesc despre asta. Ba știu. Florentin Smarandache față cu inerpiunea nu își plătește caubiunea; față cu starea de a nu fi are o obiecție importantă –fie ea și (non)artă el își celebrează nonparastasul chiar dacă pentru asta mai trebuie să picteze cu nasul...

Recitind rîndurile de mai sus, scrise în urmă cu 3 săptămîni, am încercat un bizar sentiment de regret; spun bizar pentru că pe mine, care locuiesc într-un soi de periferie, nici măcar sentimentele de regret nu se îngheșuie să mă viziteze (ba a^o îndrăzni, cu și mai mare regret, să spun că absenteismul acesta s-a extins asupra tuturor sentimentelor) –bănuiesc că din pricina cîinilor. Seara, cînd îmi strîng cioburile împrăștiate prin lume și le-mboldesc alene spre casă, cînd intru pe Strada Ciomelei și văd contururile deoșnate ale blocurilor, îmi pare că numai lătratul și colpii cîinilor le mai țin în picioare, altfel ar fi căzut de multă vreme din picioare –din lene, subnutriție sau plictiseală. Cotesc cu bicicleta prin ultimul gang și-n bezna de-aici mă pîndește un soi de liniște umedă pătrund în ea ca-n fălcile băloase ale unui cîine, înainte z tăcut și de fiecare dată mă mir cînd ajung teafăr în fața scării. Iau bicicleta-n spinare și-ncep să urc scările pînă la etajul 3, călăuzit cu indiferență de lumina scărilor care se stinge brusc, fără nici un preaviz, chiar înainte de ultimul etaj; restul miocărilor le fac mecanic, pe întuneric, scot primul rînd de chei, deschid ușa de la uscător, las bicicleta, închid ușa, urc mai departe, scot alt rînd de chei, deschid ușa, intru în casă, alunec prin hol, pătrund în cameră, dau să aprind lumina, instalez sughipă în somn, bîjbii după priză, aprind o veioză, în sfîrșit, un bob de lumină. Odată cu ea apare și camera mea, o jumătate goală, de sus pînă jos, colbul spre care pot să privesc inocent ca un prunc, în cealaltă jumătate se află totul, teancuri de cărți și de obiecte îngheșuite geometric, toate acele lucruri strînse aiurea prin cele mai recente sau mai îndepărtate năpîrliri ale lumii atinse în treacăt de conturul făpturii mele; de undeva, din jumătatea aglomerată, extrag după cîteva nazuri un obiect, de data aceasta volumul Outer-Art al lui F. S. [cel nebun după experiment], îl duc dincolo, în jumătatea goală, pun pereții goi să-i dea roată, îi las cîteva minute singuri și ies să-mi procur o cafea. Mă întorc și, puțin mirat, găsesc lucrurile la locul lor, nimeni nu vorbește cu nimeni în lipsa mea. Pereții-mi zîmbesc subțire, cu smalțul căzut, parcă cerîndu-și scuze, cartea-i la locul ei, pe podea, lucioasă și îmbufnată, întind mîna și o deschid la întîmplare, pagina 47. Vjjjj, dreptunghiul galben traversat de un soi de dreptunghi cu părul roșcat. Uor înclinat spre dreapta, cel galben; uor, imperceptibil încovoiat în jos cel cu părul roșcat; în fapt nu s-au atins nici o clipă unul pe altul; roșcatul trece levitînd de la stînga la dreapta, nîpel cam grăbit, cu părul în ochi, cu ochii-n pămînt, nici nu s-au salutat; doar o dîră de aer rece a dislocat geometric, de la stînga la dreapta, cîteva fire de galben din dreptunghiul galben; și nu știu de ce, am senzația pentru o clipă că cel roșcat și-a trecut repede cu degetele prin păr, mimînd indiferența, chiar înainte de ieșire; acolo, în colbul din dreapta sus, la capătul intersecției, un abur tardiv tulbură-ntreaga pagină. Dacă privesc cu atenție, cel galben a întors privirea în ultima clipă spre cel roșcat, pare că s-ar fi dezlipit de bună voie de-acolo dac-ar fi îndrăznit, dacă celălalt i-ar fi dat un cît de mic semn de bunăvoință; roșcatul însă n-a mai ridicat ochii; doar umbra încovoiată din tîmpla dreaptă mărturisește un soi de regret ascuns; s-ar putea chiar urî pe sine pe-ntru-aceste regrete. Încordată în propriile sale unghiuri, camera mea ridică ochii din pagină; aerul rece ne traversează iute și poate chiar acum, această trecere încovoiază și umbrește, însă foarte discret. Dincolo de ferestre, luminile blocurilor au prins să se stingă, una cîte una; în bezna clară, geometrică, nimeni nu mai traversează pe nimeni. Pot de pe-acum să dau pagina zilei viitoare.